

Raadsvoorstel

Onderwerp	Gemeentelijke Rioleringsplan en Hemelwaterverordening		
Portefeuillehouder	J. van Essen		
Team	Ontwikkeling en strategie	Datum	7 november 2022
Agendapunt (invulling door Griffie)		Zaaknummer	22Z02140
		Documentnummer	22.0024128

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De looptijd van het vigerende Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2018-2022 te verlengen tot en met 2024.
 2. De hoogte van de rioolheffing te baseren op de geactualiseerde rioolheffingsberekening, uitgaande van een kostendekkend tarief en gebaseerd op het huidige beleid, zoals beschreven in de notitie "Rioolheffing gemeente Losser, berekening rioolheffing 2023-2042" en daarbij de benodigde kredieten voor 2023 en 2024 ter hoogte van 10,93 miljoen euro beschikbaar te stellen zoals verwoord in de genoemde notitie.
 3. De "Hemelwaterverordening gemeente Losser 2023" vast te stellen.
-

Inleiding

Het vigerende GRP, waarmee Losser invulling geeft aan de gemeentelijke watertaken, heeft een looptijd t/m 2022. Vanwege de wettelijke planverplichting (Wm art. 4.22) dient het vigerende GRP verlengd te worden of dient er een geheel nieuw GRP opgesteld te worden. Er spelen momenteel vele ontwikkelingen die het raadzaam maken het vigerende GRP te verlengen en de verlengde looptijd te benutten om voorbereidingen te treffen voor een nieuw GRP dat past binnen uitgangspunten van de Omgevingswet.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt naar verwachting in werking op 1 juli 2023 en vervangt daarmee o.a. de Wet milieubeheer. De Omgevingswet brengt enkele veranderingen met zich mee. Zo is het GRP niet langer een verplicht instrument en wordt bij invoering van de Omgevingswet vormvrij. Dat betekent dat gemeenten zelf kunnen bepalen hoe men invulling geeft aan de zorgplichten van het waterbeheer. Dit betekent niet dat er anders kan worden omgegaan met de rioolheffing. De rioolheffing kan, net als voorheen, alleen uitgegeven worden aan de drie zorgplichten, namelijk: afvalwater, hemelwater en grondwater.

Verder komt er onder de Omgevingswet géén expliciete grondslag terug voor gemeentelijke regels over hemelwater. Dit valt dan onder de algemene bevoegdheid van de gemeente om regels te stellen in het omgevingsplan. De gemeente behoudt dus onder de Omgevingswet de mogelijkheid om regels over afkoppelen en waterberging vast te stellen. Mocht het wenselijk zijn om ná de inwerkingtreding van de Omgevingswet regels te stellen over hemelwater, dan moet dat door het omgevingsplan te wijzigen. Om te voorkomen dat gelijk na de inwerkingtreding van de Omgevingswet het omgevingsplan (al) moet worden gewijzigd, is het raadzaam om op korte termijn een hemelwaterverordening vast te stellen.

Vorbereidingen voor het nieuwe GRP

Eén van de belangrijkste onderdelen van het nieuwe GRP is het opstellen van een lokale klimaat adaptatie strategie met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Dit onderdeel wordt zowel in lokaal als regionaal verband

(Twents waternet) opgepakt. De uitkomst hiervan wordt betrokken bij het nieuwe GRP en bijbehorend kostendekkingsplan.

Daarnaast zijn diverse ontwikkelingen die ook meegenomen kunnen worden tijdens het opstellen van een nieuw GRP, zoals bijvoorbeeld de nieuwe rekenmodule van Stichting RIONED voor personele capaciteit die binnenkort beschikbaar komt en de modelverordening van VNG voor een riool- en waterzorgheffing.

Bij het opstellen van het nieuwe GRP wordt gestreefd naar een uniforme opzet en naar inbreng van gedeelde ervaringen uit de regio. Het nieuwe GRP wordt naar verwachting eind 2024 voorgelegd voor besluitvorming.

Hemelwaterverordening

Het vigerende GRP anticipeert reeds op klimaatverandering met de beschrijving dat in de toekomst de risico's op wateroverlast zoveel mogelijk beperkt dienen te worden. Om dit te bereiken zijn er voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater verschillende maatregelen vastgesteld. Eén van de maatregelen is het afkoppelen van hemelwaterafvoeren, wat helpt tegen wateroverlast en verdroging, energiebesparend is, zuiveringskosten bespaart en mogelijkheden schept voor het lokaal benutten van hemelwater.

Om deze bestaande beleidsdoelstellingen uit het GRP voor hemelwater te bereiken is de voorliggende "Hemelwaterverordening gemeente Losser 2023" opgesteld. Deze is als bijlage 3 toegevoegd aan dit voorstel. De kern hiervan is dat bij nieuwbouw hemelwater op eigen terrein geborgen en geïnfiltreerd zal worden in de bodem en/ of vertraagd afgevoerd zal worden. Voor bestaande bebouwing en percelen zal gaan gelden dat de gemeente het hemelwater blijft inzamelen en transporteren via de gemeentelijke riolering. Voorts is in de hemelwaterverordening een verplichting opgenomen om mee te werken aan afkoppeling bij de realisatie van een gescheiden rioolstelsel door de gemeente, bijvoorbeeld bij rioolvervangingsprojecten waarbij de huidige riolering vervangen wordt.

Aangezien het GRP een beleidsdocument is en derden niet 'bindt', is het van belang dat uw Raad de Hemelwaterverordening vaststelt. Hiermee wordt het bestaande beleid verankerd in een verordening, voorafgaand aan het inwerking treden van de Omgevingswet.

Herberekening rioolheffing 2022-2041

Afgelopen zomer is, ter invulling van de motie "Aanpassing tarief rioolheffing" d.d. 9 november 2021, de rioolheffing opnieuw berekend. De resultaten zijn opgenomen in dit voorstel.

Hierbij zijn zowel het onderhouds- en inspectieprogramma als het investeringsprogramma geactualiseerd en verwerkt in deze berekening. De nog lopende uitvoeringsprojecten zijn geactualiseerd en opnieuw berekend en aangepast naar prijspeil 2022. Ook zijn de in het vigerende GRP opgenomen investeringsmaatregelen voor 2023 en voor 2024 opnieuw berekend en aangepast naar prijspeil 2022.

Oriënterende bijeenkomst d.d. 6 september jl.

Op 6 september jl. heeft er een oriënterende bijeenkomst plaatsgevonden over de inhoud en achtergronden van het verlengen van het vigerend GRP. De presentatie is als bijlage 2 toegevoegd aan dit voorstel.

Beoogd effect

Met de verlenging van het vigerende GRP blijft Losser beschikken over een geldig GRP en voldoet daarmee aan de wettelijke planverplichting. Met een hemelwaterverordening is er een extra sturingsinstrument beschikbaar om de beleidsdoelen, zoals geformuleerd in het GRP, te behalen.

Verder kan met het beschikbaar komen van de (aanvullende) kredietruimte, verder worden gewerkt aan het uitvoeringsprogramma van het GRP. Het GRP draagt op haar beurt weer bij aan de integrale programmering van het MIP waarmee integrale uitvoeringsprogramma's tot stand komen zoals bijvoorbeeld het centrumplan Losser en de kwaliteitsimpulsen in de kernen.

Argumenten

1.1 *Losser blijft beschikken over een geldig GRP waarmee voldaan wordt aan de wettelijke planverplichting.*

Tot het moment waarop de Omgevingswet van kracht is (naar verwachting vanaf 1 juli 2023), is er een wettelijke planverplichting (Wm art. 4.22).

1.2 *Verlenging van de looptijd is technisch en fiscaal verantwoord.*

De verlenging van de looptijd van het GRP met twee jaar, tot en met 2024, wordt verantwoord geacht in technisch, financieel en fiscaal opzicht. In technische zin is in beeld welke activiteiten de komende jaren moeten worden uitgevoerd voor een verantwoord rioleringsbeheer. Daarnaast is het (geactualiseerde) investeringsprogramma uit het GRP verweven met het MIP en heeft de nodige afstemming plaatsgevonden.

In fiscale zin is het aan te bevelen een geldig GRP te hebben als onderbouwing van de verordening rioolheffing.

2.1 *Met het actualiseren van de rioolheffingsberekening wordt invulling gegeven aan de motie: "Aanpassing tarief rioolheffing" d.d. 9 november 2021"*

Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2022-2025 heeft u de motie "Aanpassing tarief rioolheffing" aangenomen. Met de geactualiseerde rioolheffingsberekening wordt hieraan invulling gegeven.

2.2 *De geactualiseerde rioolheffingsberekening is gebaseerd op het huidige beleid.*

Het doel uit het vigerende GRP is om uiteindelijk door te groeien naar een ideaalcomplex. De geactualiseerde rioolheffingsberekening is gebaseerd op het huidige beleid en gaat uit van een kostendekkend tarief en een geleidelijke stijging.

In de notitie "Rioolheffing gemeente Losser, berekening rioolheffing 2023-2042", d.d. 28 oktober 2022, is een toelichting gegeven op de rioolheffingsberekening en het verwachte verloop van het tarief voor de komende jaren. De notitie is als bijlage 1 toegevoegd aan dit voorstel.

2.3 *Actualisatie en indexering van lopende kredieten en het verlenen van kredieten voor de verlengde looptijd is noodzakelijk voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma.*

Bij het vaststellen van het vigerende GRP 2018 t/m 2022 zijn kredieten beschikbaar gesteld voor de gehele planperiode (tot en met 2022). Deze zijn gebaseerd op prijspeil 2018. Het kostendekkingsplan van het vigerende GRP loopt echter langer door dan 2022 en geeft ook inzicht in uitvoeringsmaatregelen na 2022.

In de afgelopen jaren zijn vele maatregelen uitgevoerd en de daarmee samenhangende kredieten zijn jaarlijks, bij de jaarrekening, gereed gemeld. Er is echter sprake van nog lopende kredieten uit deze planperiode. Deze zijn geactualiseerd (waarmee nieuwe inzichten zijn verwerkt) en geïndexeerd naar prijspeil 2022.

Tegelijkertijd zijn, in samenhang met het MIP, ook de uitvoeringsmaatregelen uit het vigerende GRP die waren voorzien in de jaarschijven 2023 en 2024 geactualiseerd en geïndexeerd naar prijspeil 2022. De (aanvullende) kredietruimte die nu gevraagd wordt, bestaat dus uit geactualiseerde en geïndexeerde lopende kredieten alsmede uit nieuwe geactualiseerde en geïndexeerde kredieten voor de jaarschijven 2023 en 2024. In totaal gaat het om een krediet van ruim € 10,98 miljoen (afgerond), zoals genoemd in bovenvermelde notitie.

3.1 *Een hemelwaterverordening draagt bij aan het bereiken van de geformuleerde beleidsdoelstellingen uit het vigerende GRP.*

Om de bestaande beleidsdoelstellingen uit het GRP voor hemelwater te bereiken is het wenselijk een compact, juridisch kader in de vorm van de beoogde hemelwaterverordening vast te stellen op grond van artikel 10.32a Wet milieubeheer. In dit artikel staat dat gemeenteraden in het belang van de milieubescherming, bij verordening, regels kunnen stellen aan het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in de openbare vuilwaterriolering, maar ook in het openbare hemelwaterstelsel of openbare

ontwateringsstelsel. Hiermee is een instrument geboden om de gemeentelijke watertaken (zorgplichten) vorm te geven.

3.2 Een hemelwaterverordening draagt bij aan het maatschappelijk rendement van gemeentelijke investeringen.

In de hemelwaterverordening is een verplichting opgenomen om mee te werken aan het afkoppelen van verhard oppervlak bij de realisatie van een gescheiden rioolstelsel door de gemeente, bijvoorbeeld bij rioolvervangingsprojecten waarbij de huidige riolering vervangen wordt. De gemeente investeert hierbij, naast een afvalwaterriool, ook in een regenwaterleiding. Als naast het hemelwater dat van openbaar terrein afstroomt, ook het hemelwater van particulier terrein met deze leiding kan worden afgevoerd worden de beleidsdoelstellingen beter gehaald en is het maatschappelijk rendement van de investering hoger.

3.3 Een hemelwaterverordening gaat automatisch mee in het omgevingsplan.

Onder de Omgevingswet komt er géén expliciete grondslag terug voor gemeentelijke regels over hemelwater. Dit valt dan onder de algemene bevoegdheid van de gemeente om regels te stellen in het omgevingsplan. De gemeente behoudt dus onder de Omgevingswet de mogelijkheid om regels over afkoppelen en waterberging vast te stellen. Mocht het wenselijk zijn om na de inwerkingtreding van de Omgevingswet regels te stellen over hemelwater, dan moet dat door het omgevingsplan te wijzigen. Om te voorkomen dat gelijk na de inwerkingtreding van de Omgevingswet het omgevingsplan (al) moeten worden gewijzigd, is het raadzaam om de hemelwaterverordening vast te stellen.

Kanttekeningen

1.1 De “Hemelwaterverordening gemeente Losser 2023” is slechts een ‘stok achter de deur’.

De Hemelwaterverordening dient slechts als een escalatiemogelijkheid c.q. laatste instrument. Het maakt deel uit van een pakket aan maatregelen waarbij aan ‘de voorkant van processen’ inwoners en bedrijven zoveel mogelijk worden geïnformeerd en gefaciliteerd en daarmee ‘verleid’ om vrijwillig hemelwater af te koppelen. Pas als laatste ‘redmiddel’ zal overwogen worden gebruik te maken van de mogelijkheden van de verordening.

Financiële dekking van het voorstel

Alle kosten (exploitatie, investeringen, etc.) die gemoeid zijn met de gemeentelijke watertaken zijn inzichtelijk en verwerkt in het kostendekkingsplan. Tegenover de kosten staan opbrengsten uit de rioolheffing. Een kostendekkend tarief voor de rioolheffing is uitgangspunt van het vigerende beleid. De actualisatie van het kostendekkingsplan is onderdeel van onderhavige besluitvorming.

Participatie

Niet van toepassing. Het betreft verlenging van vigerend beleid waarbij de hoogte en het verloop van de rioolheffing deel uitmaakt van de brede afwegingen binnen de Raad. Ook voor de hemelwaterverordening is participatie niet van toepassing omdat deze verordening een instrument is om doelstellingen uit vastgesteld beleid te kunnen behalen.

Vervolg

In de komende twee jaar, de voorgestelde verlengingstermijn, wordt gewerkt aan de voorbereidingen voor het nieuwe GRP. Hierbij zal de focus liggen op het opstellen van onze klimaatadaptatiestrategie.

Het college van burgemeester en wethouders van Losser; 15 november 2022

secretaris,

burgemeester,

Bijlage(n) behorende bij dit Raadsvoorstel:

Bijlage nummer	Datum	Corsa doc. nr.	Omschrijving
1.	28-10-2022	22.0024127	Notitie "Rioolheffing gemeente Losser, berekening rioolheffing 2023-2042
2.	06-09-2022	22.0024126	Presentatie 6 september 2022
3.	04-11-2022	22.0026201	Hemelwaterverordening gemeente Losser 2023